

Hygienombudsträff våren 2025

Vårdhygien Södra Älvsborg

Dagens program

- Omvärldsbevakning, nyheter och information
- Tema - Patientsäkerhet
- Övriga frågor, höstens utbildning och träff

Omvärldsbevakning

Vad pågår globalt, nationellt och lokalt som skulle kunna påverka oss?

Omvärldsbevakning

[Smittskydd Västra Götaland - Vårdgivarwebben Västra Götalandsregionen \(vgregion.se\)](https://vgregion.se)

[Aktuella utbrott — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://folkhalsomyndigheten.se)

Pågående utbrott

[Ebola \(Uganda 2025-\)](#)

I Uganda pågår ett utbrott av infektion med ebolavirus i huvudstaden Kampala. Folkhälsomyndigheten följer utvecklingen.

[Fågelinfluensa, \(mars 2024-\)](#)

Med anledning av att det sedan mars 2024 pågår ett stort utbrott av fågelinfluensa bland kor i USA följer folkhälsomyndigheten spridningen av sjukdomen i världen extra noga.

[Skydda dig själv och andra mot säsongens smittor](#)

Nu är det många som smittas av influensa, RS-virus och vinterkräxsjuka. En del blir allvarligt sjuka. På den här sidan finns råd om vad du kan göra för att minska risken att bli smittad och att smitta andra.

[Mykoplasmainfektion \(Sverige, juli 2024-\)](#)

Sedan augusti 2024 rapporteras en kraftig ökning av luftvägsinfektioner och lunginflammation orsakade av bakterien *Mycoplasma pneumoniae*.

[Salmonella Enteritidis \(Sverige 2024-\)](#)

Det har påvisats *Salmonella Enteritidis* i ukrainska ägg. Fortsatt utredningsarbete sker i samverkan mellan regionala smittskydd, kommuner, Livsmedelsverket och Folkhälsomyndigheten.

[Mpox \(internationellt 2024-\)](#)

Sedan senhösten 2023 rapporteras en ökning av mpox fall i Demokratiska republiken Kongo och utbrottet har spridits till flera grannländer i Afrika. I utbrottet sprids både klad 1a och 1b. Här sker löpande uppdatering av läget avseende utbrottet av mpox klad 1.

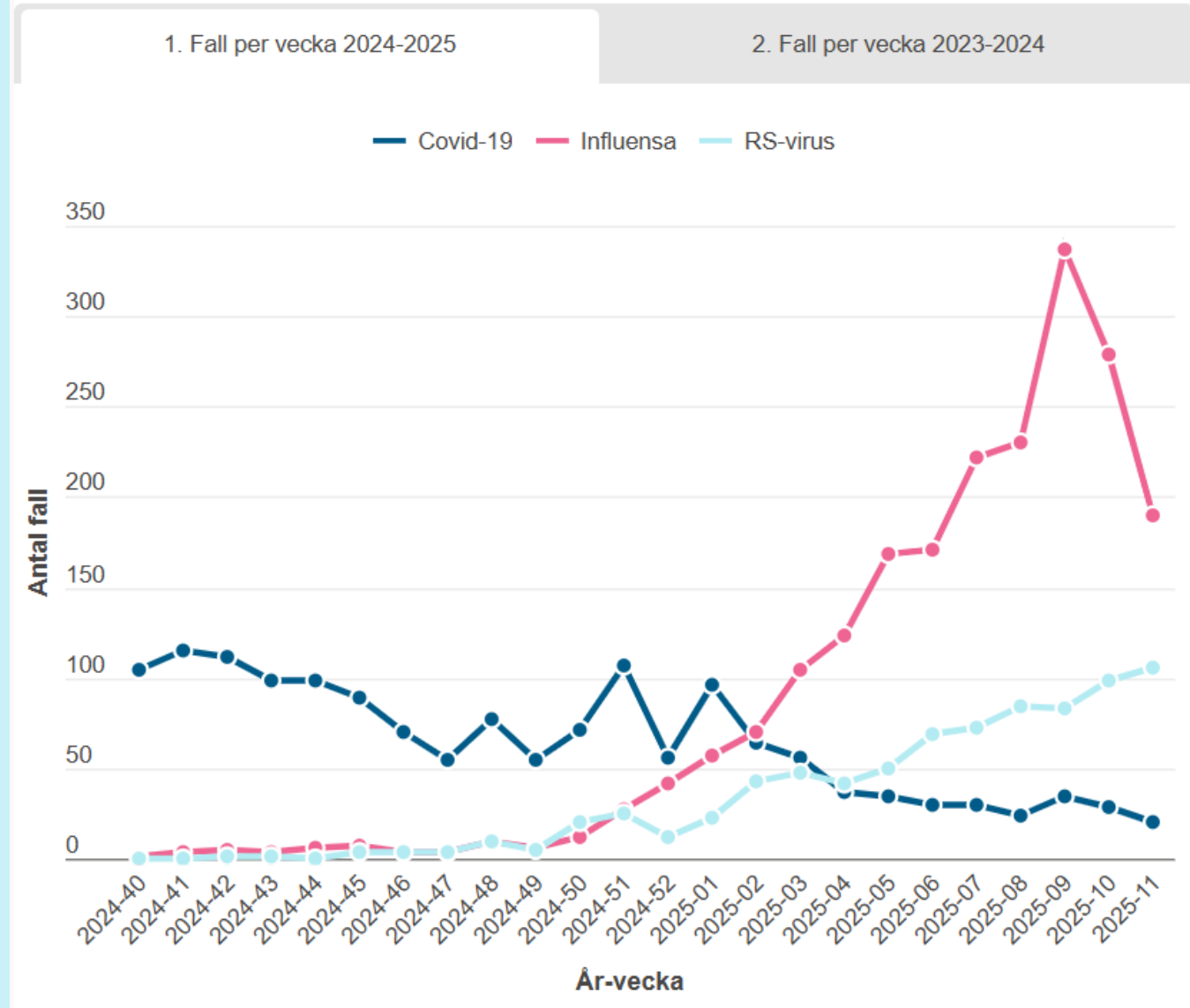
[Polio – Internationellt hot mot människors hälsa \(maj 2014-\)](#)

I maj 2014 deklarerade WHO i enlighet med det internationella hälsoreglementet (IHR) att poliosituationen utgör ett internationellt hot mot människors hälsa. Då utfärdades tillfälliga rekommendationer till drabbade länder, bland annat om vaccination.

Covid-19, Influensa och RS-virus i Västra Götaland

Omvärldsbevakning

[Smittskydd Västra Götaland -
Vårdgivarwebben Västra Götalandsregionen
\(vgregion.se\)](https://vgregion.se)

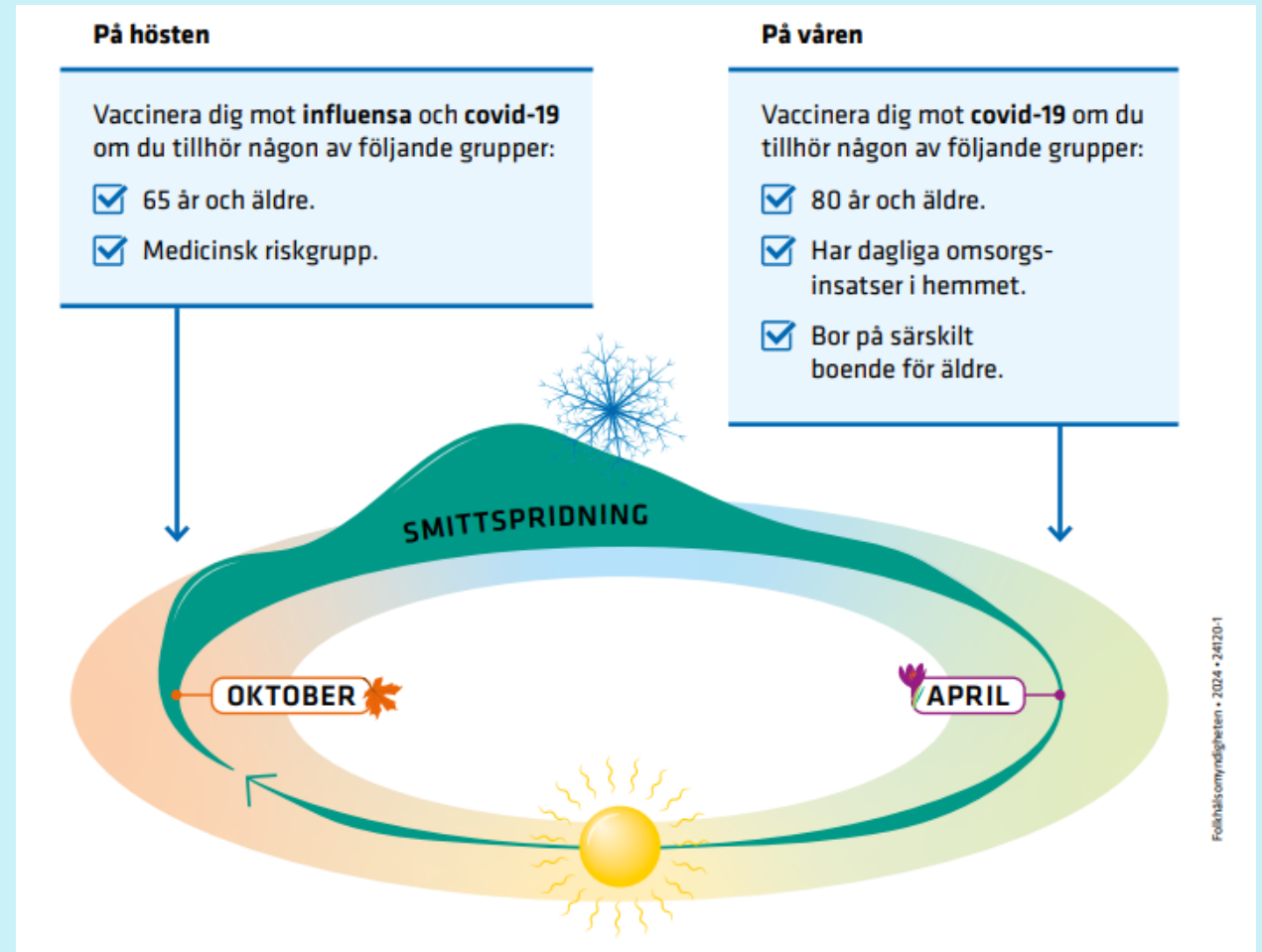
Vårens vaccinationer covid-19

- Vårens vaccination mot covid-19 planeras pågå under perioden v.13 – v.20
- De rekommenderade grupperna är personer 80 år och äldre, samt personer 65–79 år med dagliga omsorgsinsatser i hemmet eller boende på SÄBO.
- Den som vaccinerade sig under hösten och dessutom har haft bekräftad covid-19 efter 1 oktober har ett gott skydd även under kommande vår och sommar. En ny vaccindos under våren behövs inte, utan nästa dos kan tas till hösten.

Vårens vaccinationer covid-19

Smittskydd vill påminna om vikten av vårens covidvaccination trots den lugna vintern.

Covid-viruset är relativt nytt och vi har ännu inte lärt oss virusets variation över årstiderna. Till exempel hade vi en rejäl topp på sommaren förra året.

Omvärldsbevakning: Mässling

- Mycket smittsam sjukdom
- Feber, utslag, ögonirritation, torrhosta
- Allvarliga sjukdomstillstånd, sekundärinfektioner, komplikationer
- Luftburen smitta
 - Smittar 4 dagar före utslagsdebut till och med 4 dagar efter utslagsdebut
 - För att smittas räcker det att vistas i samma rum, upp till 2 timmar efter smittsam person lämnat rummet
 - Inkubationstid 10-12 dagar (7-21d förekommer)

Mässling, förebyggande åtgärder i vården

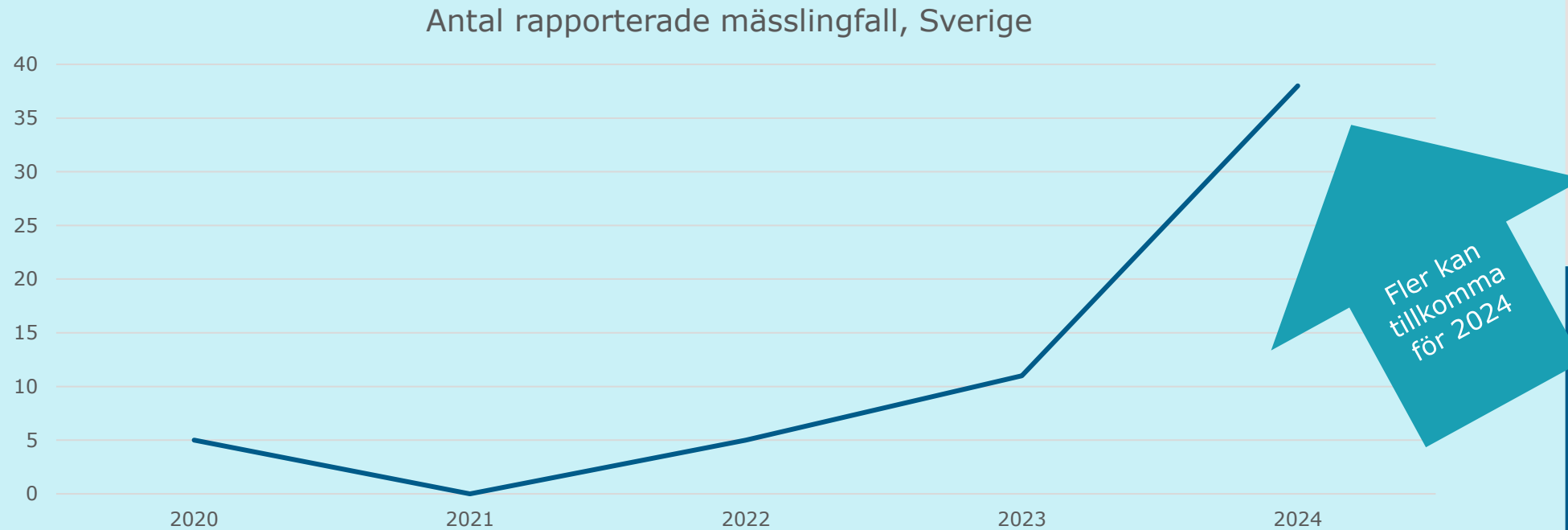
- Hög vaccinationstäckning nödvändig, 95%
 - Ingår i barnvaccinationsprogrammet.
 - 2 doser ger ett >95% skydd
 - 1 dos 90-95% skydd
 - **Ha koll på din immunitet! 2 doser!**

Vid misstänkt mässling

- Isoleringsrum med ventilation anpassad för luftburen smitta (undertryck)
- Bedömning utomhus
- Anamnestagning viktig
- Snarast kontakt med smittskyddsläkare och infektionsläkare
- Vid exposition i vårdmiljö, snarast kontakt även med Vårdhygien
 - Ett race mot klockan för att minska risk för spridning.

[Mässling - utbrottshantering och smittspårning.pdf](#)

Mässling, nuläge

Socialstyrelsens nationella handlingsplan för ökad patientsäkerhet

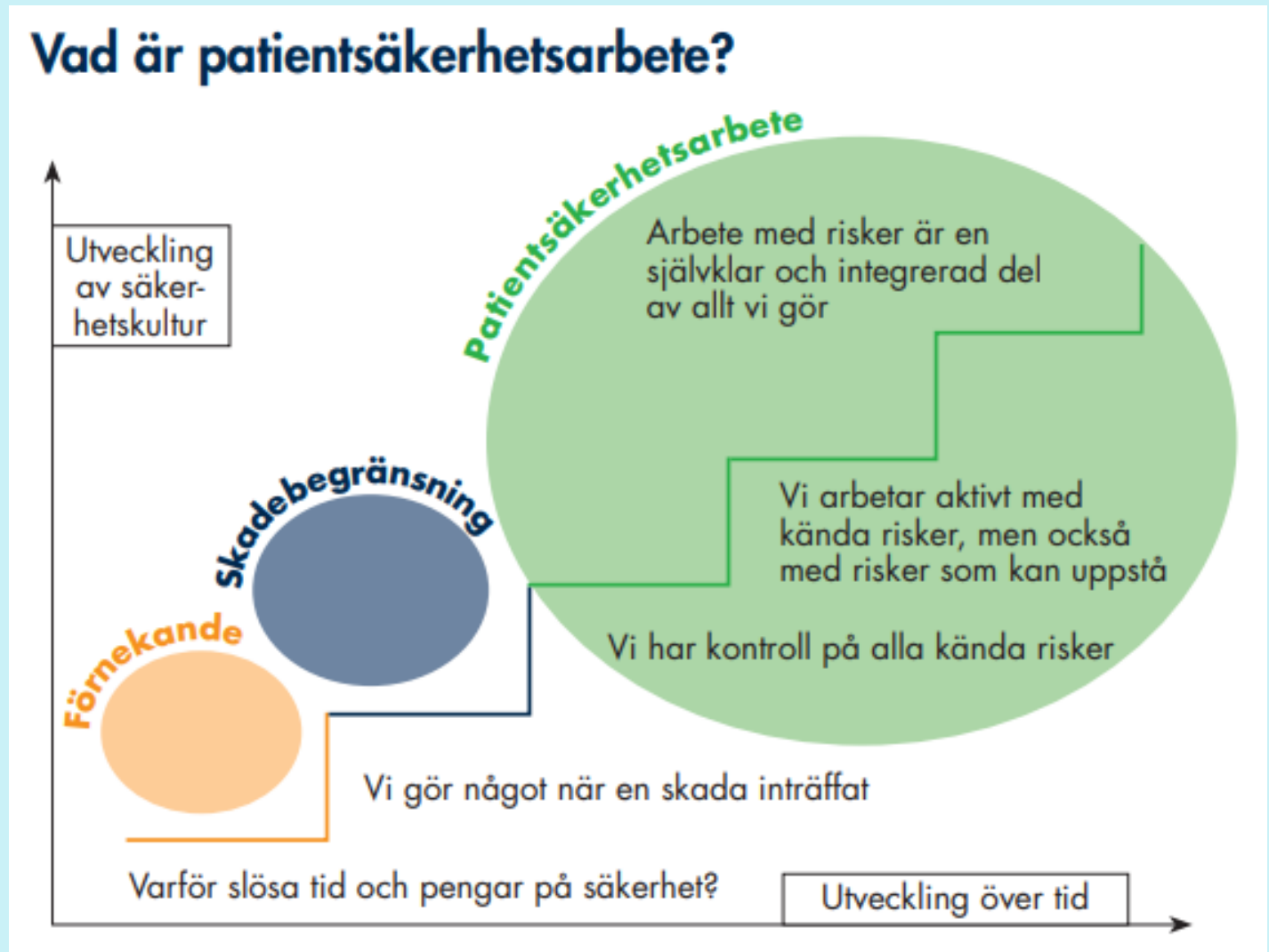

Målet är att ingen ska behöva drabbas av en vårdskada

Vårdhygien är en del av patientsäkerhet

- ✓ Ett förebyggande arbete
- ✓ Agera på risker

Antibiotikaresistens – den tysta pandemin

Antibiotikaresistens – den tysta pandemin

- Ju mer antibiotika vi använder, desto snabbare ökar antibiotikaresistensen. Med ökad antibiotikaresistens blir infektioner svårare eller omöjliga att bota.
- Arbete med vårdhygien och hygienrutiner förebygger infektioner och smittspridning vilket in sin tur minskar behovet av antibiotika.

- Vad innebär det att vara bärare av en resistent bakterie?
→ Om den orsakar en infektion är den svår att behandla, annars behöver det inte innebära någonting.
- Är en resistent bakterie mer "farlig" än andra bakterier?
→ Den orsakar inte fler infektioner eller sprids lättare än andra
MEN en infektion som inte går att behandla kan vara farligt...
- Varför ska vi vara mer uppmärksamma på resistent bakterier inom vård och omsorg.
→ Eftersom det är i dessa miljöer de mest sköra och mottagliga personerna finns.

Hur undviker vi spridning av resistenta bakterier?

- Genom att ALLTID arbeta så vi minimerar risk för smittspridning oavsett känd smitta eller inte
- Det gör vi främst genom att:
 - Följa BHK
 - Agera på riskfaktorer
 - Ha goda städ- och desinfektionsrutiner

Viktigt!

Patienter och brukare med resistent bakterier har rätt till samma bemötande och omvårdnad som andra.

De får inte undanhållas nödvändig behandling eller rehabilitering på grund av att de bär på resistent bakterier

Vet ni om ni har en verksamhet med god hygienisk standard?

Hur identifierar ni brister i det vårdhygieniska arbetet?

Vårdhygienisk egenkontroll - VEK

Vårdhygienisk egenkontroll

Verktyg för strukturerat ledningsarbete inom kommunal vård och omsorg

För verksamheter som bedriver:

- ✓ hemtjänst och hälso- och sjukvård i ordinärt boende
- ✓ hälso- och sjukvård samt insats korttidsplats för vuxna och särskilda boendeformer enligt SoL och LSS

Instruktion

- Använd avsedd checklista, med vägledande text, för att svara ja eller nej på respektive påstående.
- Då flera påståenden förekommer ska alla kriterier vara uppfyllda för att svara ja.
- Utifrån förekommande nej-svar, upprättas en handlingsplan.
- Vid oklarheter och behov av stöd kontakta vårdhygienisk enhet i din region.

Vårdhygienisk egenkontroll (VEK)

- Verktyg för strukturerat ledningsarbete inom kommunal vård och omsorg

För verksamheter som bedriver hälso- och sjukvård samt insats korttidsplats för vuxna och särskilda boendeformer enligt SoL och LSS

1	Övergripande förutsättningar för smittförebyggande arbete	Ja	Nej
1.1	Systematiskt arbetssätt finns för att säkerställa god hygienisk standard <i>Linjechef ansvarar för att det finns</i> <ul style="list-style-type: none"> • regelbunden vårdhygienisk egenkontroll • utvärdering av egenkontroll och åtgärder • återkoppling och information till personal Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete		
2	Basala hygienrutiner och klädregler SOSFS 2015:10 , SKR Vägledning för vårdhygieniskt arbete omr 8	Ja	Nej
2.1	All personal bär kortärmade arbetskläder i direkt och indirekt vård- och omsorgsarbete <i>Arbetsklädernas ärmar är korta och slutar ovanför armbågen så att korrekt handdesinfektion av händer och underarmar kan utföras. Det gäller även eventuell undertröja.</i> Smittrisker (AFS 2018:4) , Vårdhandboken Klädregler .	☐	☐
2.2	Förutsättningar finns för att byta arbetskläder dagligen samt vid behov <i>Arbetskläderna tas av vid arbetsdagens slut samt byts om de blivit våta eller förorenade. Arbetskläder (överdel och byxa eller klänning) finns i tillräcklig mängd. Omklädningsrum finns.</i> 16 § Smittrisker (AFS 2018:4) , Arbetsplatsens utformning (AFS 2020:1) , Bygghälsa och vårdhygien (BoV) .	☐	☐
2.3	Rutin för hantering av arbetskläder finns och är känd av all personal <i>Skriftliga rutiner finns och innefattar följande:</i> <ul style="list-style-type: none"> • arbetskläder bär endast i arbetet. Om arbetet bedrivs på flera platser får de även bäras vid förd mellan dessa • arbetskläder får inte tvättas tillsammans med annan textil • smutsiga arbetskläder ska tvättas separat • arbetskläder tvättas i en separat tvättmaskin • arbetsgivaren ansvarar för tvättkostnaderna Smittrisker (AFS 2018:4) , HSLF-f	☐	☐
3	Andra smittförebyggande åtgärder	Ja	Nej
3.1	Riskbedömning av riskfaktorer för smittspridning hos vårdtagare görs i det dagliga arbetet och smittförebyggande åtgärder vidtas vid behov <i>Riskfaktorer för smittspridning kan vara till exempel hosta, vätskande sår, kräkning, diarré och bristande kognitiv förmåga. Smittförebyggande åtgärder som har särskild betydelse för att förhindra smittspridning:</i> <ul style="list-style-type: none"> • vårdtagare med diarré och/eller kräkning har eget rum och egen toalett • vårdtagare med symtom på luftvägsinfektion (hosta, snuva, halsont) vistas inte i gemensamma utrymmen • sår är väl täckta • personal stannar hemma vid symtom på smittsam sjukdom, exempelvis magsjuka eller luftvägsinfektion • skyddsutrustning finns tillgänglig och används enligt rutin hos vårdtagare med riskfaktor för smittspridning • händerna tvättas med tvål och vatten vid omvårdnad av vårdtagare med kräkning eller diarré. <i>Vårdhandboken Smitta och smittspridning, Vårdrutiner.</i>	☐	☐
1.2	Vårdhygieniska riktlinjer och rutiner <i>Tydliga informationsvägar finns för personalen</i> Vårdhygieniska riktlinjer och rutiner SKR Vägledning för vårdhygieniskt arbete		
1.3	Person med definierat ansvar för smittförebyggande arbete <i>Utsedd person med ansvar att hålla rutiner och klädregler</i> <i>Finns ingen utsedd person faller de</i>		
1.4	Utbildning i basala hygienrutiner <i>Skriftlig rutin finns som beskriver smittförebyggande arbete i verksamheten samt basala hygienrutiner</i> Smittrisker (AFS 2018:4) , 6 § HSLF-f		
1.5	Återkommande utbildning i basala hygienrutiner <i>Skriftlig rutin finns för återkommande utbildning i smittförebyggande arbete samt basala hygienrutiner och klädregler</i> Smittrisker (AFS 2018:4) , 6 § HSLF-f		
1.6	Linjechef, omvårdnadspersonal <i>Det finns en tydlig ansvarsfördelning mellan linjechef och omvårdnadspersonal grundläggande för god vårdhygien</i>		
1.7	Mätningar avseende följsamhet <i>Observationer eller självskattning görs</i>		
2.4	Handdesinfektion <i>Handdesinfektionsmedel finns tillgängligt</i> <ul style="list-style-type: none"> • i vårdtagarens rum • i förråd för ren tvål • i gemensamma utrymmen Smittrisker (AFS 2018:4) , HSLF-f		

Vårdhygieniskt arbete har en stor betydelse för att minska vårdrelaterade infektioner och därmed bidra till att bromsa antibiotikaresistensen.

Regeringen har av den anledningen gett Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten två uppdrag:

Socialstyrelsen får uppdrag om basala hygienkrav och rutiner inom vård och omsorg för äldre

Publicerad 26 september 2024

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att sprida information till verksamheter inom äldreomsorgen om vikten av basala hygienkrav och rutiner. I uppdraget ingår även att följa upp föreskrifter och allmänna råd om smittförebyggande åtgärder samt att kartlägga i vilken utsträckning hygienrutiner ingår i verksamhetens kvalitetsledningssystem.

Uppdrag om nationell uppföljning inom området vårdhygien och vårdrelaterade infektioner

Diarienummer: S2024/01921

Publicerad 07 november 2024

Regeringen uppdrar åt Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten att föreslå hur information om vårdhygieniska rutiner, riskfaktorer och vårdrelaterade infektioner ska dokumenteras, sammanställas och göras tillgängliga lokalt, regionalt och nationellt.

Socialstyrelsen får uppdrag om basala hygienkrav och rutiner inom vård och omsorg för äldre

- I uppdraget ingår:
 - Följa upp orsaker till den nedåtgående följsamheten till hygienkrav och rutiner
 - Analysera chefer och personalens förutsättningar att följa bestämmelserna
 - Ge förslag på åtgärder för att underlätta en kontinuerlig följsamhet av hygienkrav och rutiner

Socialstyrelsen får uppdrag om basala hygienkrav och rutiner inom vård och omsorg för äldre

”Äldre är en riskgrupp när det kommer till smittsamma sjukdomar.

Att följsamheten av grundläggande hygienkrav har försämrats är därför oroande.

Äldre måste kunna känna sig trygga med den omsorg de får, vare sig det är i hemmet eller på ett särskilt boende”

Anna Tenje, äldre- och socialförsäkringsminister

Uppdrag om nationell uppföljning inom området vårdhygien och vårdrelaterade infektioner

- Föreslå hur mätningar om vårdhygieniska rutiner, riskfaktorer och vårdrelaterade infektioner ska sammanställas och göras tillgänglig lokalt, regionalt och nationellt.
- Syftet är att kunna använda resultatet för utvecklings- och förbättringsarbeten.

Handhygienens dag 2025

WHO:s årliga handhygiendag inträffar den 5 maj

Syftet är att förbättra arbetet med handhygien i vård och omsorg

Årets tema – handlar om handskanvändning

Vårdhygien - säkerhet och omtanke

- ✓ Säkerhet för brukare och patienter
- ✓ Säkerhet för personal
- ✓ Omtanke – att vilja göra väl

”Risken för smittspridning från patient/brukare till personal inom vården är närmast obefintlig om personalen arbetar enligt basala hygienrutiner”

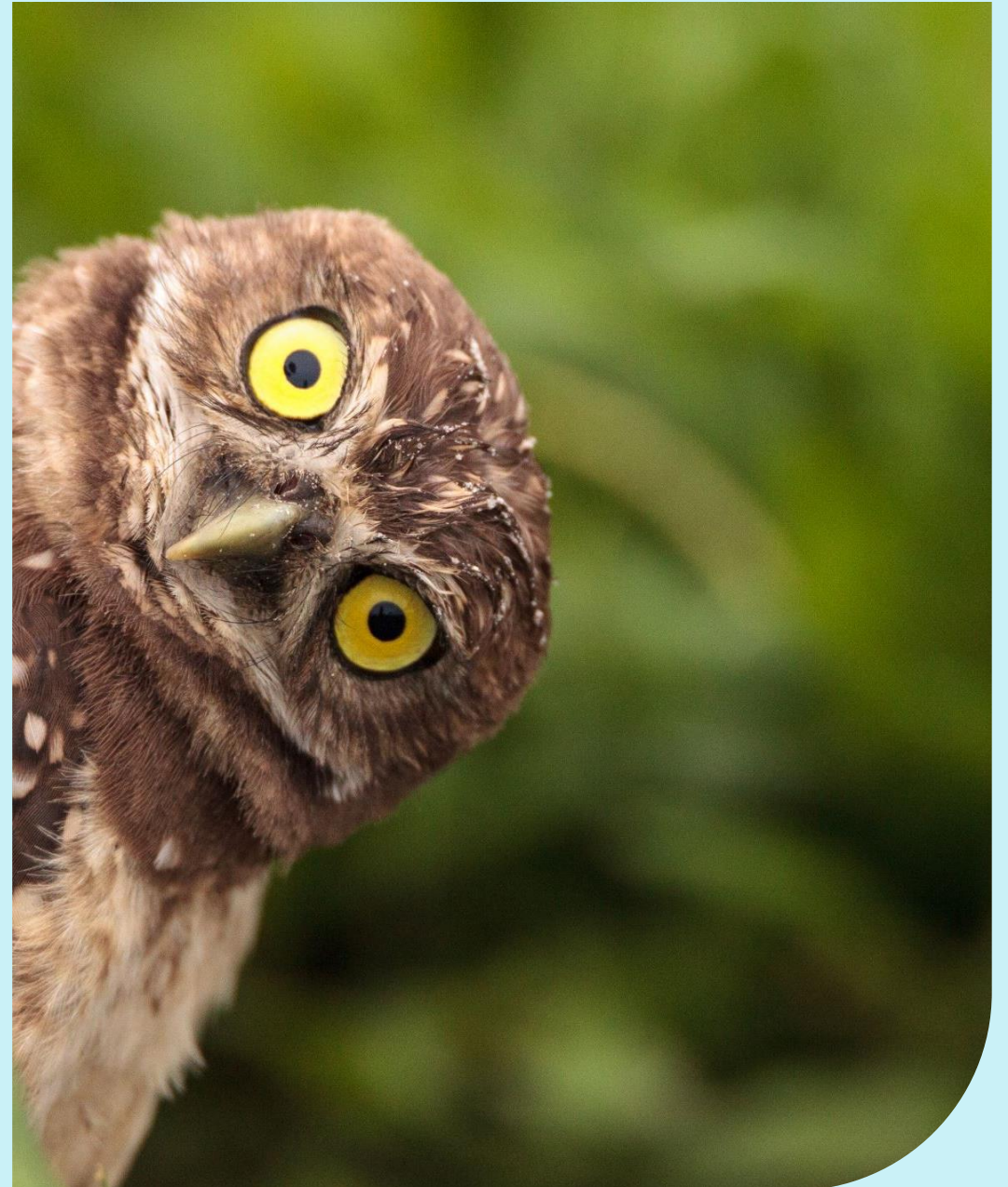

Övrigt...

Datum för höstens utbildningar:

- Nya hygienombud:
 - Tisdagen 9/9 kl. 14.30 – 15.30 del 1
 - Tisdagen 16/9 kl. 14.30 – 15.30 del 2

- Hygienombudsträffar
 - Kommunal vård 30/9
 - Primärvård 7/10
 - SÄS 9/10

Kontakt med Vårdhygien

Telefon:

033-616 2904 (Öppen linje kl. 08 – 15)

033-616 2911, Susanne Roos, kontaktperson kommunal vård

Mejl:

sas.vardhygien@vgregion.se

susanne.roos@vgregion.se

Webb:

[Vårdhygien - Södra Älvsborg](#)

Instagram: [vardhygien_boras](#)